

Farssiksi meni

Jos lehtijutun otsikoi, että siitähän tuli täysi farssi, ei hyvä seuraa. Mutta nyt aion niin tehdä. Farssi-sanana merkitys on muuttunut tarkoittamaan myttyyn mennyttä juttua. Alun alkaenhan farssi tarkoitti huvinäytelmää, ilottelua tai ilveilyä.

Monisatapäinen yleisö sai lekotella lempeässä kesäillassa Kirakan katsomossa paitahihasiltaan ja seurata nuoren teatterialalle aikovan Arto Lindholmin ensimmäistä ohjausta brittiläisen Ray Cooneyn näytelmästä Juokse vaimosi edestä. Eikä yhtään hassumpaa, vaikka menikin farssiksi

Teatteriporukan ja kyläyhdistyksen rattaisiin pääsi ilmeisesti vähän soraa ja kulku alkoi tökkimään, mutta onneksi teatteri jatkaa. Ollaan kesäteattereista mitä mieltä tahansa, Kirakka on hyvin tunnettu perniöläinen ilmiö.

Brittikomiikan kuningas Ray Cooney on jo kymmenet vuodet naurattanut katsojia niin Lontoossa kuin Broadwayllakin. Cooneysta on tullut hitti myös Suomessa. Kun netistä hakee nimeä suomeksi, löytyy ainakin tusina kesäteattereita, jotka ovat turvautuneet Cooneyn kouke-roihin.

Brittihuumori ei meille yleensä kovin hyvin aukene. Suomentaja Esko Elstelä on onnistunut vääntämään vitsit kotoisiksi. Cooneyn jutut ovat vähän kaupunkilaisia, sovinistisia ja vähemmistöjä pilkkaavia. Voi hyvin ymmärtää myös närkästyneiden näkökantoja.

Näytelmää Juokse vaimosi edestä esitetään Suomessa myös nimellä Juokse lempesi edestä, minkä nimen katsotaan paremmin ilmentävän alkuperäistä sanaleikkiä.

Sankarin, lontoolaisen taksikuskin nimi John Smith on todennäköisesti maailman yleisin. Arto Lindholm oli muuttanut sen Juha Niemeksi. Paikkakuntien nimet natsasivat kivasti. Löytyipä pientä paikkakuntaironiaankin, kun käytiin putoilemassa Teijon vuoristossa. Oikein mukavasti.

Juha Niemen monet kirjainkoodit olivat mielestäni sutjakkaita oivalluksia. Tosin en tunne alkuperäisiä, mutta niiden kääntäminen tai uudelleen keksiminen on takuulla vaatinut kovaa puristusta. Alatyylisetkin vitsit perustuivat kieleemme monivivahteisuuteen ja joskus jopa hienoihin homonyymeihin, ja siksi ne eivät kummemmin ärsyttäneet.

Jyrki Niemi on edelleen kiistatta Kirakan kantava kaveri. Hän osaa puhua nopeasti ja sujuvasti oikeata arkikieltä, josta kielioppisäännöt eivät ole unohtuneet. Sitten näytelmän viehkeät naiset Outi Eivola ja Elina Koskinen tulevat heti perästä. Markus Niemen yläkerran poikkeava poika pelaa pirteästi. Muiden puhetta häiritsee valahtaminen aika ajoin paikallisen murteen pauloihin. Colombo olisi saanut pitää perperinsä päällä läpi näytelmän.

Oikea ajoitus ratkaisee, onnistuvatko vitsit vai ei. Ajoituksesta, siis väärästä sellaisesta kiertää joukoittain juttuja. Jos ajoitus pettää vähänkin, huippu häviää. Tähän Cooneyn jutuissa kompastutaan. Ajoitusvaikeuksia tuli kirakkalaisillekin.

Arto Lindholmille voi empimättä nostaa hattua. On rohkea teko ohjata näytelmä omassa kylässä tutuille. Toivottavasti kuulemme ja näemme lisää.

Farssit vetävät varmasti väkeä. Mutta jään kyllä kaipaamaan luulosairasta, perhoshiirulia ja muita muikeita menoja.

pajen